

**ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ КООПЕРАТИВНИЙ
ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

МАТЕРІАЛИ

II Всеукраїнської науково-практичної конференції

**«ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ЕКОНОМІЦІ:
ВІД КОНКУРЕНЦІЇ ДО КООПЕРАЦІЇ»**

м. Хмельницький
24 жовтня 2024 р.

**Міністерство освіти і науки України
Всеукраїнська центральна спілка споживчих товариств
Хмельницька облспоживспілка
Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут
Львівський торговельно-економічний університет
Полтавський університет економіки і торгівлі
Вінницький кооперативний інститут**

МАТЕРІАЛИ

II Всеукраїнської науково-практичної конференції

**«ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ЕКОНОМІЦІ:
ВІД КОНКУРЕНЦІЇ ДО КООПЕРАЦІЇ»**

**м. Хмельницький
24 жовтня 2024 р.**

Рекомендовано до друку вченою радою Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту (протокол № 3 від 06 грудня 2024 р.)

Рецензенти:

МЕЛЬНИК Ірина, д.е.н., проф., завідувач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи Львівського торговельно-економічного університету.

МІЩУК Ігор, д.е.н., проф., проф. кафедри підприємництва, торгівлі та логістики Львівського торговельно-економічного університету.

ПЕЛИК Леся, д.т.н., проф., проф. кафедри товарознавства, митної справи та управління якістю Львівського торговельно-економічного університету.

Редакційна колегія: **ТЕЛЯЧИЙ Юрій** – голова, д.і.н., проф., президент Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту, голова Хмельницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України; **ЗАМАЗІЙ Оксана** – заступник голови, д.е.н., проф., проректор з наукової роботи Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту; **МАТВССВ Андрій** – к.і.н., доц., віце-президент Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту; **ЛЯШУК Катерина** – к.е.н., директор Хмельницького кооперативного фахового коледжу Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту; **ДЖЕРЕЛЕЙКО Світлана** – к.е.н., доц., декан факультету управління, підприємництва та права Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту; **САПОТНИЦЬКА Наталія** – к.е.н., завідувач кафедри підприємництва, торгівлі, логістики та готельно-ресторанної справи Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту; **ТЯГУНОВА Наталія** – к.е.н., проф., проф. кафедри підприємництва, торгівлі, логістики та готельно-ресторанної справи; **ТРИШКІНА Ніна** – к.е.н., доц., доц. кафедри підприємництва, торгівлі, логістики та готельно-ресторанної справи; **БУЗНИЦЬКА Ірина** – викладач Хмельницького кооперативного фахового коледжу Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту; **КУЧЕРУК Надія** – ст. викладач кафедри підприємництва, торгівлі, логістики та готельно-ресторанної справи; **ГРИЩЕНКО Марія** – викладач кафедри підприємництва, торгівлі, логістики та готельно-ресторанної справи; **ТРОФИМЕНКО Катерина** – викладач кафедри підприємництва, торгівлі, логістики та готельно-ресторанної справи.

Т65 Трансформаційні процеси в економіці: від конкуренції до кооперації. *Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції*, м. Хмельницький, 24 жовтня 2024 р. / редкол.: Ю.В. Телячий (гол.) та ін. Хмельницький : ХКТЕІ, 2024. 247 с.

За достовірність викладеної інформації відповідальність несуть автори статей

Збірник містить матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Трансформаційні процеси в економіці: від конкуренції до кооперації» з актуальних питань функціонування та розвитку сучасних економічних систем, інновації менеджменту, маркетингових технологій в сучасному бізнесі, фінансово-господарської діяльності та проблем оподаткування суб'єктів господарювання, розвитку підприємництва та торгівлі, інноваційних технологій у туристичному та готельно-ресторанному бізнесі, сучасного товарознавства, удосконалення правового забезпечення розвитку економіки та підприємництва, інновацій у бізнес-освіті та управлінні знаннями, розвитку кооперативного сектора економіки.

Для освітян, науково-педагогічних працівників, здобувачів освіти, підприємців, громадськості, усіх, хто цікавиться трансформаційними процесами в економіці.

Електронна версія збірника оприлюднюється на офіційній сторінці ХКТЕІ:

<http://www.xktei.km.ua/naukova-diialnist/naukovi-zahodi-vidannya-hktei/materiali-konferencij-hktei/>

ЗМІСТ

СУЧАСНА ПАРАДИГМА ФУНКЦІОНУВАННЯ І РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ ТА КООПЕРАТИВНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ

Андрощук Людмила

ЄВРОПЕЙСЬКА СПОЖИВЧА КООПЕРАЦІЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ
СУЧАСНОСТІ 11

Білоцерківець Володимир, Кошевий Максим

ІННОВАЦІЇ В ТРАНСПОРТНІЙ ІНФРАСТРУКТУРІ ЯК ФАКТОР ЦИВІЛІЗАЦІЙНОГО
РОЗВИТКУ: ВІД РІЧОК ДО ТАЛАСОКРАТІЙ 14

Гусаковська Тетяна, Зленко Арту, Войт Богдан

КОМУНІКАЦІЙНИЙ ВПЛИВ У СТРАТЕГІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ОРГАНІЗАЦІЄЮ 16

Дейнека Олександр, Абаєв Артур

ВРАХУВАННЯ КРАЇННИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ МІЖНАРОДНИХ
ПЕРЕВЕЗЕНЬ 17

Алексов Сергій, Дідик Алла

СИСТЕМИ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПОБУДОВІ ЕКОНОМІЧНОЇ МОДЕЛІ 19

Замазій Оксана, Броварний Едуард

СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ 22

Замазій Оксана, Соловей Богдан

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ
ГОСПОДАРЮВАННЯ 23

Ковальов Арсеній, Северченко Неоніла

ІНТЕГРАЦІЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ЛОГІСТИЧНІ ПРОЦЕСИ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ 25

Косоловський Ігор

НООЕКОНОМІКА УКРАЇНИ: ПРОЕКТ РОЗВИТКУ ЯК ЦІНА ПЕРЕМОГИ 27

Крихтіна Юлія, Семенова Тетяна

СИСТЕМА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ: НОВІ
ПІДХОДИ В УМОВАХ ВПРОВАДЖЕННЯ ШВИДКІСНОГО РУХУ 29

Кузьмін Дмитро, Весперіс Світлана

СУЧАСНІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ КООПЕРАТИВИ ЯК ІНСТРУМЕНТ
СОЦІАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ 31

Малюга Аріна

ПОДАТКОВЕ СТИМУЛЮВАННЯ СТАЛОСТІ БНП: ЕФЕКТ КОМПОНЕНТУ 2 VERS
2.0 33

Мироненко Микола

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МЕТАЛУРГІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ У ЛИПНІ ТА
СЕРПНІ 2024 РОКУ 36

Палієнко Тетяна, Гаврилюк Максим

ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ПРОСТІР: СТРАТЕГІЧНІ
ПЕРСПЕКТИВИ ВСТУПУ ДО ОЕСР 38

Сарай Наталія, Сарай Роман

БІЗНЕС В УКРАЇНІ: АДАПТАЦІЯ В УМОВАХ ВІЙНИ 40

СИСТЕМА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ: НОВІ ПІДХОДИ В УМОВАХ ВПРОВАДЖЕННЯ ШВИДКІСНОГО РУХУ

Економічна безпека відіграє важливу роль у забезпеченні стабільності та сталого розвитку національної економіки, зокрема залізничного транспорту. Вона охоплює здатність підприємств функціонувати ефективно в умовах внутрішніх і зовнішніх загроз, підтримуючи стійкість економічної системи. Вивчення економічної безпеки стає особливо актуальним в сучасних умовах постійних змін на ринку, що включають економічну нестабільність, конкурентний тиск та зміни у державній регуляторній політиці.

У контексті залізничного транспорту питання економічної безпеки набувають особливого значення через стратегічну важливість цієї галузі для національної інфраструктури та економіки загалом. Впровадження нових технологій, модернізація інфраструктури та необхідність зниження операційних витрат створюють додаткові виклики для забезпечення стійкості підприємств. У цих умовах важливо не лише ефективно управляти фінансовими ресурсами, але й мінімізувати ризики, пов'язані з господарською діяльністю [1].

Дослідження економічної безпеки також має актуальність у зв'язку з посиленням глобальних процесів інтеграції та зміною підходів до управління галузевими ресурсами. Сучасні виклики вимагають створення нових механізмів захисту від зовнішніх загроз, таких як зростання цін на енергоносії, міжнародна конкуренція та зміна умов ринків збуту. Тому наукове дослідження цього питання є необхідним для формування стратегій забезпечення довгострокової стабільності залізничного транспорту та його конкурентоспроможності на національному і міжнародному рівнях. Економічна безпека виступає складовою частиною загальної системи національної безпеки, що охоплює як державний, так і корпоративний рівень.

Сутність економічної безпеки залізничного транспорту полягає в здатності його підприємств захищати свої ресурси, підтримувати фінансову стабільність, мінімізувати ризики, пов'язані з господарською діяльністю, та забезпечувати високу конкурентоспроможність на ринку. Особливість економічної безпеки залізничного транспорту полягає в тому, що ця галузь є надзвичайно капіталомісткою і відіграє особливу роль у забезпеченні транспортної інфраструктури держави, що робить її стратегічно важливою для національної економіки.

Впровадження швидкісного руху на залізничному транспорті ставить нові виклики перед системою економічної безпеки, оскільки воно потребує значних фінансових інвестицій, модернізації інфраструктури та високого рівня технічної безпеки [2].

Основними функціями економічної безпеки є забезпечення стійкості підприємства до зовнішніх і внутрішніх загроз, захист його ресурсів, здатність до відновлення після кризових ситуацій і забезпечення стабільного розвитку в довгостроковій перспективі. До зовнішніх загроз належать економічна нестабільність на ринку, зміни в регуляторній політиці держави, конкуренція з боку інших видів транспорту, а також коливання цін на енергоносії, що значною мірою впливають на собівартість перевезень. Внутрішні загрози можуть включати неефективне

управління фінансовими ресурсами, недостатній рівень інвестицій у модернізацію та інфраструктуру, корупцію, крадіжки та зловживання в управлінських структурах.

До основних складових економічної безпеки залізничного транспорту належать такі елементи, як фінансова, техніко-технологічна, інформаційна, кадрова, правова та екологічна безпека. Фінансова безпека полягає в здатності залізничних підприємств ефективно управляти фінансовими ресурсами, мінімізувати втрати від ризикових операцій і забезпечувати стабільність грошових потоків. Важливим аспектом фінансової безпеки є захист від економічних ризиків, таких як інфляція, валютні коливання, податкові зміни та нестабільність на ринках капіталу. Фінансовий аспект є визначальним для економічної стійкості підприємства, оскільки від його ефективності залежить можливість розвитку та модернізації інфраструктури.

Техніко-технологічна складова безпеки охоплює стан технологічної бази підприємств залізничного транспорту, рівень інновацій та впровадження новітніх технологій. В умовах впровадження швидкісного руху, коли зростають вимоги до швидкості, точності та надійності перевезень, технічна складова безпеки стає ще більш критичною. Впровадження високошвидкісних залізничних магістралей вимагає значних технічних інвестицій, оновлення парку рухомого складу, модернізації інфраструктури та систем сигналізації. Це все створює додаткові загрози в аспекті технічної надійності та відповідності міжнародним стандартам [3].

Інформаційна безпека є важливим елементом економічної безпеки, оскільки забезпечення конфіденційності, цілісності та доступності інформаційних ресурсів є необхідною умовою ефективного управління залізничним транспортом. В умовах цифровізації та автоматизації залізничної інфраструктури, що є невід'ємною частиною швидкісного руху, інформаційні системи залізничного транспорту стають вразливими до кібератак, що можуть призвести до збоїв у функціонуванні інфраструктури та великих економічних втрат. Тому впровадження систем кіберзахисту та управління інформаційними ризиками є важливим компонентом економічної безпеки.

Кадрова безпека полягає в забезпеченні підприємства кваліфікованим персоналом, здатним ефективно виконувати свої обов'язки в умовах зростаючих вимог до якості та швидкості перевезень. В умовах швидкісного руху підвищуються вимоги до професійної підготовки працівників, що працюють на обслуговуванні та управлінні швидкісними поїздами, системами сигналізації та диспетчерського управління. Недостатній рівень підготовки персоналу може стати загрозою для безпеки руху, а також призвести до економічних втрат через можливі аварії або збої у роботі залізничної інфраструктури.

Правова безпека включає в себе відповідність діяльності підприємства чинному законодавству та регулюючим нормам. Для залізничного транспорту це особливо важливо в контексті регуляції державної політики у сфері транспорту, інвестиційного клімату, податкових умов та екологічних стандартів. Недотримання правових норм може спричинити серйозні економічні та репутаційні втрати для залізничних компаній, а також підвищити ризик конфліктів з державними органами або іншими учасниками ринку [4].

Екологічна безпека залізничного транспорту полягає в мінімізації негативного впливу на навколишнє середовище, який може виникнути внаслідок функціонування підприємств галузі. В умовах швидкісного руху зростають вимоги до зниження рівня шуму, викидів шкідливих речовин, а також до використання екологічно чистих технологій. Забезпечення екологічної безпеки вимагає впровадження інноваційних рішень для зменшення негативного впливу залізничної інфраструктури на довкілля, що також є важливим елементом економічної безпеки, оскільки недотримання екологічних стандартів може призвести до значних штрафів і втрати довіри з боку громадськості та інвесторів.

Таким чином, економічна безпека залізничного транспорту в умовах впровадження швидкісного руху є багатокомпонентною системою, що включає фінансові, технічні, інформаційні, кадрові, правові та екологічні аспекти. Кожен з цих елементів взаємопов'язаний і визначає загальну стійкість і ефективність функціонування підприємств залізничного транспорту в умовах підвищеної конкуренції та зростаючих вимог до безпеки й якості обслуговування.

Список використаних джерел

1. Марценюк Л. В. Важливість збереження економічної безпеки українських залізниць в умовах реформування та відновлення. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2023. № 3. С. 26–33.
2. Каличева Н. Є., Соломніков І.В., Кузьменко М.В. Високошвидкісний рух, як засіб забезпечення якісного перевізного процесу в сучасних умовах. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2022. № 78-79. С. 30-36.
3. Дикань В.Л., Воловельська І.В. Основні цілі системи економічної безпеки залізничного транспорту в постіндустріальний період. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2021. № 75. С. 7-15.
4. Крихтіна Ю. О. Державна політика розвитку транспортної галузі України: теорія, методологія, практика : монографія. Харків : «Діса Плюс». 2022. 336 с.

УДК 334.732:330.59:338.43

Кузьмін Дмитро, к.ю.н., старший викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін, Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і природокористування України "Ніжинський агротехнічний інститут"

Весперіс Світлана, к.е.н., доцент, викладач ВСП Класичний фаховий коледж Сумського державного університету

СУЧАСНІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ КООПЕРАТИВИ ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Сучасні світові тренди базуються на ідеї активної соціальної комунікації між людьми. На цій основі побудована сучасна цифрова інформаційно-комунікаційна система, маркетингові та бізнес-стратегії, ефективна реалізація міжнародних наукових та національних освітніх проєктів, взаємодія та взаємодопомога між людьми, як стандарт гуманного ставлення до інших учасників суспільних відносин. У рамках зазначеного, активна соціальна взаємодія людей створює умови для організації і спільного ведення бізнесу, через колективну форму власності, через кооперацію, тим самим формуючи сучасне інноваційне розуміння підприємництва і актуальності соціальної економіки. Відмінною рисою кооперативів є їхня здатність поєднувати економічну діяльність із вирішенням соціальних проблем через колективне управління та спільну участь його членів не тільки в межах трудової участі у функціонуванні господарюючого суб'єкта, а ще і як ефективний інструмент соціальної та психологічної підтримки його учасниками один одного. Фактично сама форма організації сільськогосподарських кооперативів полягає в тому, що вона дозволяє не лише отримувати економічні вигоди, але й вирішувати такі питання, як подолання бідності, сприяння зайнятості та розвиток місцевих громад, дозволяє підтримувати соціальну інтеграцію та розвивати соціальні послуги, формує особливе місцеве культурне та політичне середовище. Більше того, у світі, де нерівність і економічні проблеми кількісно зростають, кооперативи виступають як ефективний механізм для забезпечення соціальної згуртованості та підвищення якості життя людей.

УДК 338.009.12/334.012.34
Т65

МАТЕРІАЛИ

II Всеукраїнської науково-практичної конференції

ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ЕКОНОМІЦІ: ВІД КОНКУРЕНЦІЇ ДО КООПЕРАЦІЇ

(м. Хмельницький, 24 жовтня 2024 р.)

Електронне видання

Відповідальна за випуск:
Наталія САПОТНІЦЬКА

Т65 Трансформаційні процеси в економіці: від конкуренції до кооперації. *Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції*, м. Хмельницький, 24 жовтня 2024 р. / редкол.: Ю.В. Телячий (гол.) та ін. Хмельницький : ХКТЕІ, 2024. 247 с.